

העיתונות: אויב המדינה מס' 1

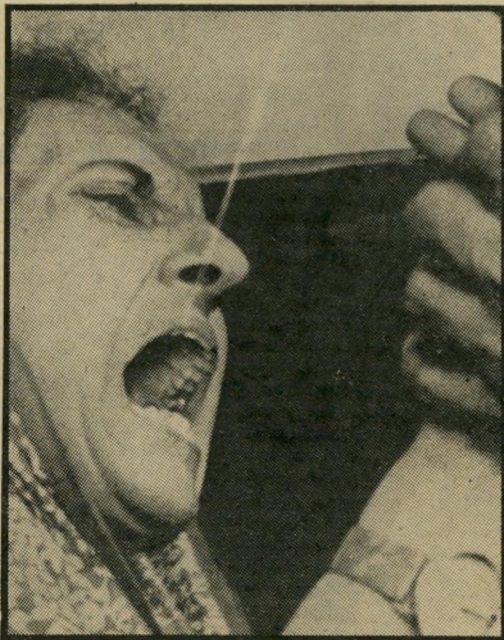
אם גולדה מאיר ואינדירה גאנדי מהוות דוגמה לטילטון הנשים, אני מעדיף ראש-ממשלה גבר. כתב פורטו המדיני של גארדיין, פיטר ג'קסנס, ב-1973. שתי הנשים היו, אמנם, דומות בסיגנון שילטון הסמכותי ובחוסר הסובלנות שהפגינו כלפי כל ביקורת או דיעה חריגה. אבל אינדירה גאנדי הרחיקה לכת מגולדה בצעדיה המעשיים נגד כלייהתיקשורת. היא הפעילה חוקי-חירום, צינורה וסגרה עיתונים שהיו קולניים מדי בביקורת נגדה. בסוף תקופת שילטונה שלחה עיתונאים ועורכים, ביניהם מכובדים ובעלי מוניטין עולמי, לבתי הכלא.

עם נפילתה מהשילטון זכתה העיתונות בחופש מוחלט. מעשייהשחיתות הרבים של אינדירה גאנדי קיבלו פירסום עצום. נדמה היה שעידן סתימת-הפה בהודו חלף לעולמים. עתה מסתבר שגם ראש-הממשלה הנוכחי, קארן סינג, עוין את כלייהתיקשורת. בנאומו בוועידת מיפלגתו, לוק דאל, הכתיר סינג את העיתונות בתואר אויב המדינה מס' 1. בהודעה רשמית של מיפלגת לוק דאל נאמר, שאם תנצה המיפלגה בבחירות שיערכו בינואר הקרוב, היא, תנקוט צעדים שיאלצו את העיתונאים להפגין את מחויבותם האינטרס הציבורי.

דבר-איום אלה, הנשמעים כאילו יצאו מפיו של יוסף לפיד ורועו הרוחני, אפרים קישון, גרמו לבהלה וליאוש

בבוליביה ירדו למחתרת, והם נהגים מתמיכת אירגון העובדים הבוליביים. שיש לו מיליון חברים. אפילו מישורת בוליביה אינה תומכת בקצינים הפאשיסטיים. בהפגנת רחוב אדירה בלה-פאז, שבה נורו מפגינים רבים עליידי הצבא, הצטרפו שוטרים רבים למחאה נגד ההפיכה. ארצות-הברית מחתה על ההפיכה. הודינג קארטר, דובר הסטייט-דפרטמנט, הודיע על השעיית הסיוע הכלכלי בסך 30 מיליון דולר.

סיכויי של נאטוש להחזיק בשילטון אינם ברורים. בינתיים רק שתי מיפלגות הימין הקיצוני הודיעו על תמיכה בחונטה. 28 מיפלגות אחרות עדיין מתנגדות

ראש-האופוזיציה אינדירה גאנדי
אפילו גולדה הייתה זהב לעומתה

רודן נאטוש
שיא עולמי בהפיכות

קיים בין עשירים לעניים, וההנאות ששוב ההון הור מהעבודה הוולה הם כר קלאסי להתמררות. לתסיסה חברתית ופוליטית. מיבנה חברתי כזה יכול להתקיים רק בכוח צבאי ובעזרת הגנרלים.

הדיקטטור האמיתי. מפעם לפעם עוברת בוליביה תהליכי דמוקרטיזציה. בדרך כלל הם קצרצרים ואומללים. אחרי הכל, גימי קארטר איננו רק נשיא ארצות-הברית, קארטר הוא גם נוסע-הצלב העיקרי של המוסר והדמוקרטיה בעולם. הוא ממש דורש בבוליביה, ומאוצרות אחרות באמריקה הלאטינית, לקיים מישטר ונהלים דמוקרטיים, ואפילו לכבד זכויות-אדם וזכויות-אזרח. בעת ובעונה אחת הוא שולח את פקידיו, סוכניו מהסטיאייאי ואת קרן המטבע הבינלאומית שהוא מממן, להנציח את הסדר החברתי שבו אין כל סיכוי לדמוקרטיה.

הממשלה האזרחית האחרונה של בוליביה החזיקה מעמד בדיוק 83 ימים. הנשיא הנבחר, ולטר גאווארה-ארנז, הודח בהפיכה צבאית עליידי קצין בכיר בצבאו, אלוף-מישנה אלברטו נאטוש.

נאטוש הוביל את הטנקים שלו לבירה לה-פאז, ביום שבו נסתיימו ישיבות אירגון-מדינות-אמריקה. הוא הכריז על עצמו כעל נשיא, והחונטה (מועצה) שלו משתלטת על בוליביה בשיטות שבהן נקט פינשוט בצ'ילה.

המלאכה הפעם לא תהיה קלה. הכוחות הדמוקרטיים

לפאשיסטים. הסטודנטים ממשיכים באירגון ההתנגדות, ומשתפים פעולה עם השמאל המאורגן, ועם אירגוני הפועלים.

אם יפול נאטוש, תציג זאת העיתונות האמריקאית כניצחון למדיניות-החוץ הדמוקרטית של הנשיא קארטר. למעשה, לא ישתנה בבוליביה דבר. במקרה הטוב ביותר תעלה לשילטון שוב מיפלגה אזרחית. תושבי בוליביה יזכו בחריות אזרחיות לעוד כמה חודשים. הדיקטטור האמיתי בבוליביה, הרעב, ימשיך לשלוט. וכמהו העוני והתלות באח הגדול מוושנינגטון. ובעוד כמה חודשים יתבשר העולם על הפיכה חדשה מס' 201.

בקרב העיתונאים בהודו. התברר שכל המועמדים לראשות הממשלה בהודו, הנאבקים ביניהם במרירות ובשינאה, מאוחדים בשינאתם לעיתונות. אינדירה גאנדי הצהירה בגלוי שאם תנצה, תפעיל מחדש את סוכנות-הידיעות הממשלתית ותפקח על העיתונות החופשית. בינתיים מגיבה העיתונות בפירסום דבריה-השמעה ההדדיים של המועמדים. "אין דבר קל ובטוח מזה", התבדח עורך העיתון הינוד בעיר ההודית מאדראס. "כל דברי ההשמעה, בלי יוצא מהכלל, הם נכונים בהחלט".

בוליביה: ההפיכה

THE MAN WHO NEVER WAS

ויקי עיצב מיסגרת לבנה ענקית, ריקה לחלוטין. בזווית השמאלית התחננה צייר את הלורד יום, לכל פרטיו ודיקדוקיו, אבל בגודל של יתוש. הכתובת מלמטה היתה יכולה לאפיין גם את סגן ראש-הממשלה שלנו, יגאל ידין: "האיש שלא היה".

לורד יום, שוויתר לצורך כהונתו כראש-ממשלה על תוארו הסקוטי העתיק, ושקרא לעצמו סיר אלק דוגלאס-יום, כיהן מאוחר יותר כשר-החוץ בממשלתו של הית. כדרכו בקודש, היה שוב כישלון חרוץ, אבל חביב ובלתי-מזיק.

לאחרונה התעורר שוב לחיים. ככל השמרנים הוותיקים התעורר מעלייתה של מרגרט תאצ'ר לשלי-טון ומסיגנון שילטונה הקשות. הוא חזר שוב לתוארו הישן כלורד, והתחיל להטיף בשער.

השבוע הופיע בצערת הצעירים הנוצריים בלונדון, ונשא דרשה אנטי-ממיתרנית לווהטת. הצעירים המסור-דרים, המגולחים, המעוננים והמנומסים-להפליא זרחו ממש לשמע פניו.

"צעירים נוצריים", השתפך הלורד יום, "אינם נושאים סכנים, אינם מבצעים מעשי-פשע ואינם חיים על סעד, על חשבון החברה. הם גם אינם מזהמים את החברה בילדים, הנולדים מחוץ לברית הנישואים!" הערה בלתי-אנושית טיפוסית. מפי תומך נלהב במדיניות קיצוץ-השרותים של תאצ'ר, הגורמת לעוני והמשמשת חממה לפשע. אין ספק שהיה נהנה מקהל אוהד גם בישראל של 1979.

רק שנה אחת כיהן לורד יום כראש ממשלת בריטניה.

הלורד הצנוע ודק-השפתיים נראה כמו סטיראוטיפ קומוניסטי של אציל אנגלי. הוא הוכתר כראש-ממשלה ב-1963, כשהרולד מקמילאן נאלץ להתפטר בעיקבות שערוריית המין והשקרים של שריהביטחון שלו בפרלמנט. אחרי שנה הובס בבחירות עליידי מועמד הלייבור, הרולד וילסון.

מיד אחרי תבוסתו, הודח מתפקידו כמנהיג המיפ"לגה השמרנית, והוחלף עליידי אדוארד הית, על הדחתו הגיב הקריקטוריסט היהודי-הונגרי, ויקי, בציור קלאסי בעיתון-הערב הלונדוני איוונג טטאנדארד.

מס' 200

"שוב הפיכה בבוליביה?" רטן כתב ניוזוויק פרד ברוינג, "אולי תספרו לי משהו חדש?"

יתכן שבוליביה עומדת באמת בראש הטבלה הביני-לאומית להפיכות. 200 הפיכות ב-154 שנים. שלוש הפיכות בשנה-רוחצי האחרונים.

לארץ העניה והאומללה הזאת אין כל סיכוי להשיג שיאים מרשימים בשטח אחר. צ'ה גאווארה שפך כאן את דמו למען חברה אחרת ואוריניטציה פוליטית חדשה. הוא נכשל — כפי שייכשל, כנראה, כל הנסיונות בעשור הקרוב. מעגל-הקסמים הלאטינו-אמריקאי, עוני-תלות-אלימות-שיעבוד-עוני ישרא סגור לזמן רב.

בוליביה חייבת שלושה מיליארד דולר, בעיקר לקרן המטבע הבינלאומית ולארצות-הברית — שתי יישויות שהן בעצם אחת. מאז 1952 הפכה בוליביה, למעשה, לצמית של הקרן.

כדאי לעיין בדו"חות עבייכרס והמשעממים-להחריד של קרן המטבע הבינלאומית, כדי ללמוד כיצד מטפל ההון המונופוליסטי הבינלאומי בארץ ענייה ורוחקה באמריקה הלאטינית. תנאי ההלוואות נועדו למנוע מראש כל מהפכה חברתית בבוליביה, ששיעור האנאלפבתיות בה הוא 70%, ותוחלת-החיים 47 שנים בלבד.

הקרן דורשת בבוליביה להפסיק את הפיקוח על המיסחה, הון הפרטי והיוזמה הפרטית. לצמצם ככל האפשר את מישקלו היחסי של הסקטור הציבורי בכלכלה, לקצץ באורח דרסטי את הוצאות הממשלה לשרותים ולצורכי-ציבור, להעביר כסף ממרכיב-השכר למרכיב-ההון בכלכלה.

יגאל הורביץ יוכל למצוא במדיניות כלכלית כזו את מחוזי-החפץ של חלומותיו הנסתרים. עבור העם הבוליבי וזהי נוסחה ברורה לרעב, למחלות, לבורות, לתמותה-תינוקות ענקית ולחוסר-עבודה. הפעמים הכלכליים העני-